

# Daniel Kitabı – Qırx Beşinci Nömrə

## *Simvolik Dəyişmə: Daniel Kitabında “Gündəlik”in Sırrının Açılması*

Jeff Pippenger

2024-01-09

Daniel kitabındakı “gündəlik” William Miller tərəfindən bütperəst Roma və ya bütperəstliyin rəmzi kimi tanınmışdı, lakin son günlərdə o, William Millerin təməl həqiqətlərinin rədd edilməsinin rəmzidir. Bu, Levililər iyirmi altıdakı Musanın “yeddi vaxt” anlayışına dair Millerin başa düşməsinin rədd edilməsi ilə 1863-cü ildə başlamış bir üsyanın sonunu təmsil edir. Adventizm “gündəlik”in bütperəstlik kimi doğru müəyyənləşdirilməsini rədd etdikdə, Şeytanın rəmzinə Məsihin rəmzinə çevirdi. Yeşaya bu işi hər şeyi alt-üst etmək kimi müəyyən edir. “Gündəlik”in rədd edilməsi 1930-cu illərdə (Adventizmin üçüncü nəslində) təsbit edildi, lakin bu, 1901-ci ildən (Adventizmin ikinci nəslindən) etibarən mübahisə mövzusu olmuşdu. Qədim İsraildə olduğu kimi, həqiqətin tədricən rədd edilməsi bağışlanmaz günahın ünsürlərini özündə daşıyan bir yanlışlığın qəbul edilməsinə gətirib çıxardı.

Xırda mübahisələrə dalan yəhudilər üçün bağışlanmaz günah, Məsihin gördüyü işləri Şeytanın işləri kimi təqdim etdikləri zaman təcəssüm olunmuşdu. Qədim İsrail müasir İsrailin başlıca rəmzidir və müasir İsrail məhz həmin şeyi, sadəcə tərsinə olaraq, etdi. Onlar Şeytanın işlərini (bütperəstliyi) götürüb, bu işləri Məsihə aid etdilər. Qədim İsrailin üsyanı, özlərinə padşah olaraq Şeytanı seçmələrini də əhatə edir.

Buna görə də Pilat o sözü eşidəndə İsanı bayıra çıxartdı və Daş döşəmə adlanan yerdə, ibrancədə isə Qabbata deyilən məkanda hakimiyyət kürsüsündə oturdu. Pasxaya hazırlıq günü idi və təxminən altıncı saat idi; o, Yəhudilərə dedi: «Budur, sizin Padşahınız!» Lakin onlar qışqırdılar: «Onu götür, onu götür, çarmıxa çək!» Pilat onlara dedi: «Məgər sizin Padşahınızı çarmıxa çəkim?» Baş kahinlər cavab verdilər: «Qeyərdən başqa padşahımız yoxdur». O zaman Pilat Onu çarmıxa çəkilmək üçün onlara təslim etdi. Onlar da İsanı götürüb apardılar. Yəhya 19:13–16.

Pilat bütperəst Romanın nümayəndəsi idi və Bacı Uayt Vəhy kitabının on ikinci fəslində göydən qovulan əjdahanın Şeytan olduğunu müəyyən edir, lakin ikinci mənada əjdaha həm də bütperəst Romadır. Buna görə də əjdaha “gündəlik” ilə simvollaşdırılır. Qədim İsrailin üsyanının sonu, onlar açıq şəkildə “Sezardan başqa padşahımız yoxdur” dedikdə, onların öz padşahlarının təbəələri olduqlarını açıq bəyan etmələrini ifadə edirdi; onların padşahı isə Şeytan idi. Padşah olaraq Allaha qarşı həmin üsyan, peyğəmbər Şamuelin günlərində başladı; o zaman onlar Allahı öz padşahları olaraq rədd etdilər və başqa xalqlar kimi olmaq üçün özlərinə insan padşah verilməsini tələb etdilər.

O zaman İsrailin bütün ağsaqqalları bir yerə toplaşdı Ramaya, Şamuelin yanına gəldilər və ona dedilər: Bax, sən qocalmısan, oğulların isə sənin yollarınla getmirlər; indi bizə bütün millətlərdə olduğu kimi, bizə hökm etmək üçün bir padşah təyin et. Lakin «Bizə hökm etmək üçün bir padşah ver» dedikləri zaman bu söz Şamuelə xoş gəlmədi. Şamuel isə Rəbbə dua etdi.

Rəbb Şamuelə dedi: Xalqın sənə dediyi hər şeydə onların səsinə qulaq as; çünki onlar səni deyil, Məni rədd etdilər ki, onların üzərində padşahlıq etməyim. Mən onları Misirdən çıxardığım gündən bu günədək etdikləri bütün əməllərə görə, necə ki, Məni tərk edib başqa allahlara qulluq etdilər, eləcə də sənə qarşı edirlər. 1 Şamuel 8:4–8.

Qədim İsrail heç vaxt dərk etmədi ki, onlar Allahı rədd etmişdilər və yer üzünə aid bir padşah arzuları elə bir həddə çatacaqdı ki, Məsihi çarmıxa çəkəcək və özlərinə padşah olaraq Şeytanı seçəcəkdilər. Onların üsyanı öz gözlərindən, Allahı rədd etmələrinə baxmayaraq, yenə də seçilmiş xalq olduqları barədə öz-özünə salehlik düşüncələri ilə gizlədilmişdi; çünki, axı, onlar belə mühakimə edirdilər ki, Allah hətta Şamuildən sonra da müqəddəs peyğəmbərlik xidmətini davam etdirirdi.

Onlar peyğəmbərlərin peyğəmbərlik xidmətini yanlış şərh edərək, Allahın peyğəmbərlərinin mövcudluğunun onların Allahın seçilmiş xalqı olduqlarını sübut etdiyinə inanırdılar. Onlar Allahdan uzaq olduqlarını və peyğəmbərlərin onları yenidən Allaha qaytarmağa çalışdıqlarını görmürdülər, çünki peyğəmbərlərin fəaliyyətini Allahın rəhbərliyinin sübutu kimi yozurdular. Bu isə, onlara göndərilmiş peyğəmbərlərin bütün ismarıclarını davamlı surətdə rədd etmələrinə baxmayaraq belə idi. Eyni aldanış 1863-cü ildə Adventizmə də gəldi.

Adventizm, William Millerin xidməti vasitəsilə bir araya gətirilmiş hərəkatı rədd etdi və İlyasın (William Millerin) çatdırdığı Musanın “yeddi zaman” xəbərini rədd etdikləri həmin ildə hüquqi qeydiyyatdan keçmiş bir kilsəyə çevrilməyi seçdi. Elə həmin il onlar saxta bir peyğəmbərlik cədvəli hazırladılar; bu cədvəl artıq oxuna bilmir və Habakkuk 2:3-ə uyğun olaraq artıq “danışa” bilmirdi, çünki onu izah etmək üçün ayrıca bir vərəqə tələb olunurdu. Habakkukun cədvəlləri mövcud olduqları şəkildə oxuna bilirdi və buna görə də onlar “danışa” bilirdi.

Adventizm 1863-cü ildə etdikləri seçimin hər hansı bir özünüməyayınəsini həyata keçirməkdən imtina etdi; çünki, axı, onların arasında peyğəmbər qadın var idi və bu da Vəhy kitabında Peyğəmbərlik Ruhuna malik olan qalığı xalq kimi müəyyən edilən xalqın məhz onlar olduğunu sübut edirdi. Onlar qədim İsrailin eyni ruhunu və münasibətini nümayiş etdirdilər; Miller tərəfindən kəşf edilən ilk cəvahirin rədd edilməsi ilə başlayan üsyan isə sonda Millerin “gündəlik” cəvahirini müəyyənləşdirməsini də rədd etmələrinə gətirib çıxardı.

Müasir İsrail Millerin “gündəlik” haqqındakı anlayışını rədd etdi; bu, əvvəlcə Şeytanın simvolu olan bütperəst Romanın bir rəmzidir və əvəzində iddia etdi ki, “gündəlik” Məsihin rəmzidir. Başqa sözlə, müasir İsrail Məsihin rəmzi kimi şeytani bir rəmzi qəbul etməyi seçdi. Necə ki, qədim İsrail bəyan etmişdi ki, onların Sezardan — Şeytanın simvolu olan bütperəst Romanın bir nümayəndəsindən — başqa padşahı yoxdur.

Peyğəmbərlik tətbiqi baxımından, bu seçim müasir İsrailin Ulai çayı ilə təmsil olunan və Millerçi tarixdə biliyin artımı olan Daniel kitabının yeddinci, səkkizinci və doqquzuncu fəsillərini yenidən müəyyənləşdirməsini tələb edirdi. Onlar bu fəsilləri dəyişdirməyə məcbur olacaqdılar, çünki səkkizinci fəsil “gündəlik”ə birbaşa üç dəfə istinad edir.

Ulai çayı görüntüsünün möhürdən açıldığı tarix tərəfindən məcbur edilən Millerçilər, Məsih qayıdıb Danielin ikinci fəslində təmsil olunduğu kimi Öz əbədi padşahlığını qurmazdan əvvəl başqa heç bir yer üzündəki padşahlıq görə bilmirdilər. Buna görə də onlar Romanın dördüncü padşahlığını iki cəhəti olan bir padşahlıq hesab edirdilər. Həmin iki cəhət Danielin yeddinci və səkkizinci fəsillərində birbaşa təmsil olunmuşdur. Daniel bildirir ki, onun səkkizinci fəsildə aldığı görüntü yeddinci fəslin görüntüsü ilə əlaqədə başa düşülməlidir.

Padşah Belşassarın padşahlığının üçüncü ilində mənə, bəli mənə — Danielə — əvvəl mənə görünəndən sonra bir görüntü zühur etdi. Daniel 8:1.

Daniela “əvvəldə görünən” görüntü yeddinci fəslin görüntüsü idi.

Babil padşahı Belşassarın padşahlığının birinci ilində Daniyel yatağında ikən başında bir yuxu və görüntülər gördü; sonra yuxunu yazdı və işlərin xülasəsini bəyan etdi. Daniel 7:1.

Bu iki görüntü Müqəddəs Kitab peyğəmbərliyinin səltənətlərinin iki cəhətini təmsil edir; bu səltənətlər ilk dəfə Daniel kitabının ikinci fəslində təqdim edilmişdi. Babil, Midiya-Fars, Yunanıstan və Roma adlı dörd səltənət yeddinci fəsildə yenidən göstərildi, sonra isə səkkizinci fəsildə bir daha təkrar olundu, lakin burada dörd səltənətin siyasi ünsürləri ilə dini ünsürləri arasında bir fərq qoyuldu. Daniel kitabının yeddinci fəslində səltənətlər yırtıcı heyvanlarla təmsil olunur, lakin səkkizinci fəsildə həmin səltənətlər məbəd heyvanları vasitəsilə təqdim edilir. Daniel yeddinci fəslin görüntüsünü anlamaq istəyirdi və Cəbrayıl ona izah etmək üçün yanına gəldi.

Mən, Daniel, bədənimin daxilində ruhumda qəmləndim və başımın görüntüləri məni təşvişə saldı. Yanında duranlardan birinə yaxınlaşıb bütün bunların həqiqətini ondan soruşdum. O da mənə söylədi və bu şeylərin yozumunu mənə bildirdi. Bu böyük heyvanlar ki, dördüdür, yer üzündən qalxacaq dörd padşahdır. Lakin Haqq-Taalanın müqəddəsləri səltənəti alacaq və səltənətə əbədi olaraq, bəli, əbədlər əbədi boyunca sahib olacaqlar. Daniel 7:15–18.

Daniyelə bildirildi ki, dörd heyvan, Daniyel kitabının ikinci fəslinə uyğun olaraq, Allahın əbədi Padşahlığı qurulana qədər mövcud olacaq dörd yer üzünün padşahlığını təmsil edir. İkinci fəsildə dağdan qoparılmış və bütün yeri doldurmuş qaya ilə təsvir edildiyi kimi, Allahın əbədi Padşahlığının gəlişindən əvvəl dörd yer üzünün padşahlığı olmalı idi.

Uayt bacı Vəhy kitabının on üçüncü fəslindəki yer vəhşisi haqqında danışarkən, həmin dörd padşahlıq barədə millerçi anlayışı millerçilərin öz anlayışından xeyli irəli apardı.

“Bu nöqtədə başqa bir rəmz təqdim olunur. Peyğəmbər deyir: ‘Mən yerdən çıxan başqa bir vəhşi heyvan gördüm; onun quzu kimi iki buynuzu var idi.’ 11-ci ayə. Həm bu vəhşi heyvanın zahiri görünüşü, həm də onun meydana çıxma tərzı göstərir ki, onun təmsil etdiyi millət əvvəlki rəmlər altında təqdim edilənlərdən fərqlidir. Dünyaya hökmranlıq etmiş böyük padşahlıqlar peyğəmbər Danielə yırtıcı vəhşi heyvanlar kimi təqdim olunmuşdu; onlar ‘göyün dörd küləyi böyük dəniz üzərində çarpışarkən’ qalxırdılar. Daniel 7:2. Vəhyin on yeddinci fəslində bir mələk izah etdi ki, sular ‘xalqları, izdihamları, millətləri və dilləri’ təmsil edir. Vəhy 17:15. Küləklər çəkişmənin rəmzidir. Göyün dörd küləyinin böyük dəniz üzərində çarpışması padşahlıqların hakimiyyətə çatdığı fəth və inqilabın dəhşətli mənzərələrini təmsil

edir.” Böyük Mübarizə, 439.

Vəhşilər, padşahlıqlar hakimiyyətə gəldikcə həyata keçirilən fəthlərin rəmzləridir. Yırtıcı bir heyvan peyğəmbərlik baxımından bir padşahlığın siyasi, iqtisadi və hərbi qüdrətini təmsil edir. Daniel kitabının ikinci və yeddinci fəsillərində təmsil olunan həmin padşahlıqlar, səkkizinci fəsildə də təmsil olunur, lakin orada onların hamısı Allahın müqəddəs məbəbindən götürülmüş ünsürlərlə əlaqələndirilir və bununla da onlar padşahlıqların dini ünsürünü təmsil edirlər, çünki onların hamısı kilsə ilə dövlətin birliyi idi.

Padşah Belşassarın padşahlığının üçüncü ilində, əvvəldə mənə görünəndən sonra, mənə, yəni mən Danielə bir görüntü göründü. Mən görüntüdə gördüm; və belə oldu ki, mən baxanda Elam vilayətində olan Şuşan qəsridə idim; mən görüntüdə gördüm və Ulai çayının yanında idim. Sonra gözlərimi qaldırıb baxdım, və budur, çayın önündə iki buynuzu olan bir qoç dayanmışdı; və o iki buynuz hündür idi, lakin biri o birindən daha hündür idi, və daha hündür olan sonradan çıxmışdı. Mən qoçun qərbə, şimala və cənuba doğru itələdiyini gördüm; elə ki, heç bir heyvan onun qarşısında dura bilmirdi, nə də onun əlindən qurtara biləcək kimsə var idi; lakin o, öz istəyinə görə hərəkət etdi və böyüdü. Mən bunları düşünərkən, budur, yer üzünün bütün səthi boyunca qərbdən bir təkə gəldi və yerə toxunmurdu; və təkənin gözləri arasında görkəmli bir buynuz var idi. O, çayın önündə dayanan, mənim gördüyüm iki buynuzlu qoçun yanına gəldi və qüdrətinin qəzəbi ilə onun üstünə qaçdı. Mən onun qoça yaxınlaşdığını gördüm; o, ona qarşı qəzəbləndi, qoçu vurdu və onun iki buynuzunu qırdı; qoçda onun qarşısında durmağa güc qalmadı, lakin onu yerə yıxdı və onu tapdaladı; və qoçu onun əlindən qurtara biləcək kimsə yox idi. Buna görə də təkə çox böyüdü; və o qüvvətli olanda, böyük buynuz sındı; və onun yerinə göylərin dörd küləyinə doğru dörd görkəmli buynuz çıxdı. Daniel 8:1–8.

Səkkizinci fəsil, Danielin o zaman Müqəddəs Kitab peyğəmbərliyinin birinci padşahlığının (Babilin) tarixində yaşadığını təsdiq etməsi ilə başlayır; lakin onun görüntüsü Babili təmsil etməli olan heç bir rəmzi göstərmir, çünki o, ikinci dünyəvi padşahlıq olan Midiya-Farsı təmsil edən qoçla başlayır. Babilin rəmzinin olmaması məqsədyönlüdür, çünki Babilin başlıca xüsusiyyətlərindən biri onun kənarlaşdırılan və bundan sonra bərpa olunan bir padşahlığı təmsil etməsidir; necə ki, bu, Navuxodonosorun vəhşi heyvan kimi yaşadığı “yeddi vaxt” ilə təmsil olunur. Həmin “yeddi vaxt” ərzində ruhani Babilin bir ünsürü (papalıq) təmsil olunur; çünki papalıq yetmiş simvolik il boyunca unudulan, bu müddət ərzində ölümcül yara alan padşahlıqdır. Danielin görüntünü “padşah Belşassarın hökmranlığının üçüncü ilində” aldığını bildirməsi, Babili ikinci padşahlıq olan Midiya-Farsdan əvvəl gələn padşahlıq kimi müəyyən edir, lakin bu, həm də Babili bir padşahın günlərində unudulan gizli, yaxud unudulmuş padşahlıq kimi vurğulayır.

Səkkizinci fəsildəki heyvanlar yırtıcı heyvanlar deyil; onlar məbəddəki ibadət xidmətində qurbanlıq heyvanlar kimi istifadə olunan heyvanlardır. Dördüncü padşahlıq bir heyvan kimi deyil, “kiçik bir buynuz” kimi təqdim olunur; lakin buynuzlar Allahın məbədinin bir hissəsi idi, çünki Allahın məbəbindəki qurbangahların quruluşunda buynuzlar yer alırdı.

Peyğəmbərliyin dörd padşahlığı Daniel tərəfindən yalnız məbəd terminləri ilə təsvir edilməmişdir; fəslin nəqli də birbaşa Allahın məbəd xidmətindən götürülmüş bir neçə sözü ehtiva edir. Fəsildəki nəql məbəd xidmətindən alınmış ibrani sözlərlə təqdim olunur, lakin məbəd xidmətində təqdim

irəli sürülməsi əməli də fəslin quruluşu daxilində yerləşdirilmişdir. Danielin yeddinci və səkkizinci fəsilləri məqsədli surətdə bir-biri ilə əlaqələndirmiş olması, görmək istəyənlər üçün, yeddinci fəslin Müqəddəs Kitab peyğəmbərliyindəki padşahlıqların dövlətçilik tərəfini, səkkizinci fəslin isə Müqəddəs Kitab peyğəmbərliyindəki padşahlıqların kilsəçilik tərəfini müəyyən etdiyini göstərir.

Adventizm bu həqiqəti şeytani nağıllarla ört-basdır etməyə məcbur olmuşdur, çünki bu həqiqətin qəbul edilməsi göstərir ki, Millerin “cavahirləri” məhz Allahın onları nəzərdə tutduğu kimi idi. Onların Millerin “gündəlik” barədə anlayışını rədd etməsi, “Allahın heç bir anlayışı yox idi” iddiası kimi təmsil olunur; çünki onlar iddia edirlər ki, Allah çərçivəni Millərə verdiyi zaman (müqəddəs mələklərin xidməti vasitəsilə), o, dəqiq deyildi.

Şübhəsiz, sizin hər şeyi alt-üst etməyiniz dulusçunun gili kimi sayılacaqdır; çünki məgər düzəldilmiş şey onu düzəldən haqqında deyərmi: “O məni yaratmadı”? Yaxud biçim verilmiş şey ona biçim verən haqqında deyərmi: “Onun anlayışı yox idi”? Yeşaya 29:16.

Millerin çərçivəsi onun tanıyıb istifadə etdiyi peyğəmbərlik quruluşu idi; lakin 1863-cü ildən etibarən Adventizm, Millerin yuxusunda ki cəvahiratları ört-basdır etmək üçün, mürtəd Protestantlığın və Katolisizmin teoloji tətbiqlərinə geri döndü. Adventizm işi və həmçinin işin Yaradıcısını rədd etmək üçün yalançı bir çərçivəni (çərçivəyə salınmış şeyi) qəbul etdi. Bunu etməklə onlar iddia edirlər ki, işin Yaradıcısının anlayışı yoxdur. Həmin çərçivənin rəddi 1798-ci ildə möhürü açılmış bilik artımının rəddi idi və hələ də elədir. Bilik artımının rədd edənlər işi və işin Yaradıcısını rədd edirlər və Danielin dili ilə desək, onlar “pislər” idilər.

Bir çoxları təmizlənəcək, ağardılacaq və sınaqdan keçiriləcək; lakin pislər pislik edəcəklər; və pislərdən heç biri anlamayacaq; lakin müdriklər anlayacaqlar. Daniel 12:10.

“Pis olanlar pislik edəcəklər”; beləliklə, həqiqətin tədricən güclənən rəddini müəyyən edir. Pislərin çərçivəni rədd etməsi Allahın rədd edilməsidir və öz növbəsində, saxta bir çərçivə vasitəsilə həyata keçirməyə cəhd etdikləri rəddə görə Allah da pisləri rədd edir.

Xalqım biliksizlik ucbatından məhv olur; sən biliyi rədd etdiyin üçün Mən də səni rədd edəcəyəm ki, Mənə kahin olmayasan; Allahının qanununu unutduğuna görə Mən də sənin övladlarını unudacağam. Huşə 4:6.

1844-cü ildən 1863-cü ilə qədər Allahın “kahinləri” olmuş Allahın xalqı, Uilyam Millerin xidməti vasitəsilə artırılmış “bilik”dən məhrum olduqları üçün rədd edildi. Hoşeyadakı altıncı ayənin kontekstini nəzərə almaq vacibdir, çünki həmin kontekst “bilik” kimi təqdim olunan həqiqətə qarşı getdikcə artan bir üsyanı müəyyən edir.

Ey İsrail övladları, Rəbbin sözünü eşidin; çünki Rəbbin bu torpağın sakinləri ilə mübahisəsi var, ona görə ki, ölkədə nə həqiqət, nə mərhəmət, nə də Allahı tanımaq var. And içmək, yalan danışmaq, adam öldürmək, oğurluq etmək və zina etmək ilə onlar həddi aşır, qan isə qana qarışır. Buna görə də torpaq matəm tutacaq, orada yaşayanların hər biri çöllərin heyvanları və göylərin quşları ilə birlikdə taqətdən düşəcək; bəli, dənizin balıqları da yox olub gedəcək. Yəni də qoy heç kəs çəkişməsin, bir başqasını məzəmmət etməsin; çünki sən xalqın kahinlə çəkişənlər kimidir. Buna görə sən gündüz yıxılacaqsan, peyğəmbər də gecə sənənlə birlikdə

yıxılacaq və Mən sənə ananı məhv edəcəyəm. Mənim xalqım bilik yoxluğundan məhv olur; çünki sən biliyi rədd etmisən, Mən də sənə rədd edəcəyəm ki, Mənə kahin olmayasan; madem ki, sən öz Allahının Qanununu unutdun, Mən də sənə övladlarını unudacağam. Onlar çoxaldıqca Mənə qarşı daha çox günah etdilər; buna görə də onların izzətini rüsvayçılığa çevirəcəyəm. Onlar Mənim xalqımın günahını yeyirlər və ürəklərini onların təqsirinə bağlayırlar. Xalq necədirsə, kahin də elə olacaq; Mən onları yollarına görə cəzalandıracağam, əməllərinin əvəzini onlara verəcəyəm. Çünki yeyəcəklər, amma doymayacaqlar; fahişəlik edəcəklər, amma artmayacaqlar; çünki Rəbbə diqqət yetirməyi tərk etmişlər.

Fahişəlik, şərab və təzə şərab qəlbi alıb aparır. Xalqım öz taxta bütlərindən məsləhət soruşur, əsas da onlara xəbər verir; çünki fahişəlik ruhu onları azdırmışdır və onlar öz Allahlarının hakimiyyətindən çıxaraq fahişəlik etmişlər. Dağların başında qurban kəsirlər, təpələr üzərində, palıdların, qovaqların və qaraağacın altında buxur yandırırırlar, çünki onların kölgəsi xoşdur; buna görə də qızlarınız fahişəlik edəcək, gəlinləriniz zina edəcək. Qızlarınız fahişəlik etdikdə, gəlinləriniz zina etdikdə onları cəzalandırmayacağam; çünki kişilərin özləri fahişələrlə ayrılıb gedir, əxlaqsız qadınlarla qurban kəsirlər; buna görə də anlamayan xalq yıxılacaq. Ey İsrail, sən fahişəlik etsən də, qoy Yəhuda günaha batmasın; Gilqala getməyin, Bet-Avənə çıxmayın və “Rəbb sağdır” deyərək and içməyin. Çünki İsrail asi bir dünyə kimi geri çəkilir; indi Rəbb onları geniş bir yerdə quzu kimi otaracaq. Efrayim bütlərə bağlanmışdır; onu öz halına buraxın. Onların içkisi turşumuşdur; durmadan fahişəlik etmişlər; onun başçıları rüsvayçılığı sevə-sevə “Verin!” deyirlər. Külək onu qanadlarına büküb aparmışdır, onlar da qurbanlarına görə xəcalət çəkəcəklər. Huşə 4:1–19.

Huşənin xəbərdarlığı budur ki, “Rəbbin bu ölkənin sakinləri ilə mübahisəsi var, çünki bu ölkədə nə həqiqət, nə mərhəmət, nə də Allahı tanımaq vardır.” Adventizm Allahın axır günlərdəki xalqıdır. Toz fırçası olan adamın Millerin otağına girdiyi gündə Adventizm, o cümlədən xalq, kahinlər, peyğəmbərlər, “anlamayan yıxılacaq”, çünki onlar “bütlərə qoşulmuş” olacaqlar. Onların bütləri saxta çərçivə daxilində toxunmuş saxta təlimləridir.

Biliyin artmasının rədd edilməsi ilə təmsil olunan üsyan, onların sınaq müddətinin, Millerin otağından süpürülüb atılan saxta təlimlərə qoşulduqlarının bəyan edilməsi ilə sona çatdığı nöqtəyə çatan, getdikcə dərinləşən bir üsyan yüksəlişidir. Onların üsyanı fasiləsiz olaraq əxlaqsızlıq etmələri kimi təmsil olunur. 1863-cü ildən etibarən, sınaq müddətinin bağlanmasıadək, onlar davamlı surətdə üsyan edirlər, nəhayət Rəbbin ağzından qusulub atılana qədər.

Biliyin rədd edilməsi üsyanı onların “durmadan” zina etmələri ilə təmsil olunurdu və hərçənd eyni ibrani sözü olmasa da, mənası “daimi”, “ardıcıl” demək olan “tamid” ibrani sözü ilə eynidir; Daniel kitabında bu söz “gündəlik” kimi tərcümə edilmişdir.

Müqəddəs Kitab peyğəmbərliyindəki dörd padşahlıqla bağlı tədqiqatımızı növbəti məqalədə davam etdirəcəyik.

“Sonra mən ‘Gündəlik’lə əlaqədar gördüm ki, ‘qurban’ sözü insan hikməti tərəfindən əlavə edilmişdir və mətnə aid deyildir; və Rəbb onun doğru anlayışını hökm saatı çağırışını verənlərə vermişdir. 1844-cü ildən əvvəl, birlik mövcud olduğu zaman, demək olar ki, hamı ‘Gündəlik’in doğru anlayışında birləşmişdi; lakin 1844-cü ildən bəri, qarışıqlıq içində, başqa

baxışlar qəbul edilmiş və bunun ardınca qaranlıq və qarışıqlıq gəlmişdir.” Review and Herald,  
1 noyabr 1850.